

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

*Kritiya Rujiichok,
Asist.Prof.Dr.*

NPRU

Nakhon Pathom

Rajabhat University

วิชาการวิจัยทางนิเทศศาสตร์เบื้องต้น

รหัสวิชา 8913613

Introduction to Research Communication Arts

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤติยา รุจิโชค

*Kritiya Rujichok,
Asist.Prof.Dr.*

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

บทที่ 8

เทคนิคการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเป็นส่วนสำคัญของผลการวิจัย ผู้วิจัยต้องมีเครื่องมือสำหรับการรวมข้อมูลและเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับรูปแบบการวิจัย การออกแบบเครื่องมือจึงเป็นขั้นตอนสำคัญของการออกแบบการวิจัย เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึก แบบสำรวจ ฯ

เหตุผลสำคัญในการรวบรวมข้อมูล

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบจากคำถามวิจัยและผลการวิจัย
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลทันสมัยและสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบได้
3. เป็นกระบวนการวิจัยที่สำคัญของการแสวงหาข้อเท็จจริง
4. ข้อมูลบางประเภทซับซ้อนจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลที่แท้จริง

ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ

ลักษณะของข้อมูลมีหลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ดังนี้

1. พิจารณาตามแหล่งที่มาของข้อมูล จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ลักษณะของข้อมูลที่พึงประสงค์

2. พิจารณาจากลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้

ข้อมูลที่รวบรวมได้มีลักษณะที่

แตกต่างกัน 4 ลักษณะ คือ

2.1 ข้อเท็จจริง

2.2 ความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึก เจตคติของผู้ตอบ

2.3 เหตุผล

2.4 พฤติกรรม

แหล่งที่มาของข้อมูล

แหล่งที่จะให้ได้ข้อมูลในการทำวิจัยมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. บุคคลใกล้ชิดกลุ่มตัวอย่าง
3. บุคคลผู้พบเห็นเหตุการณ์
4. เครื่องมือที่ใช้เทคโนโลยีพิเศษ
5. เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ จากห้องสมุด
6. เอกสารทางราชการ
7. รายงานการศึกษาค้นคว้าวิจัย
8. เอกสารส่วนบุคคล
9. การบอกเล่าสืบต่อกันมา

การรวบรวมข้อมูล

1. การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ความต้องการประเภทข้อมูลขึ้นอยู่กับประเภทงานวิจัย
3. ในการรวบรวมข้อมูลไม่อาจมั่นใจว่าจะได้รับข้อมูลตรงตามความต้องการเสมอไป บ่อยครั้งที่ไม่อาจหาข้อมูลบางตัวได้

เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. เทคนิคในการขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

- 1.1 การใช้จดหมายนำ
- 1.2 การใช้สัมพันธ์ภาพส่วนตัว
- 1.3 การอ้างอิงบุคคลอื่น
- 1.4 ชี้ให้เห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือ
- 1.5 ปกปิดความลับที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล
- 1.6 ไม่ถามชื่อผู้ตอบ

2. การให้สิ่งตอบแทน

2.1 แรงจูงใจก่อนให้ข้อมูล

2.2 แรงจูงใจขณะให้ข้อมูล

2.3 แรงจูงใจภายหลังการให้ข้อมูล

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล

3. การให้พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับข้อมูล

ให้ความรู้เรื่องวิจัยผู้ให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

เพื่อสำรวจเบื้องต้นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้เรื่องที่ต้องการค้นหา

เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล

4. มีการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่รวบรวมมาได้นั้นมีความถูกต้องเชื่อมั่นได้ ในการรวบรวมควรมีระบบตรวจสอบข้อมูลโดยใช้เทคนิคภายในเครื่องมือ เช่น มีการถามซ้ำเพื่อดูความคงเส้นคงวาในการตอบ มีการถามต่อเนื่องเกี่ยวพันกัน เพื่อดูความสมเหตุสมผลของการตอบ เป็นต้น

กรณีไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูล

- 1. ไม่เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูล** เพราะคิดว่าตนเองไม่มีส่วนที่จะได้รับผลประโยชน์จากการวิจัย คิดว่าหากตนเองไม่ตอบเพียงคนเดียวก็คงไม่ทำให้ผลการวิจัยเสีย จึงไม่ตอบ
- 2. เสียเวลา** บางคนอาจไม่มีเวลาเพียงพอ ที่จะให้ข้อมูลได้ จึงไม่ให้ความร่วมมือ
- 3. ไม่มีความเกรงใจในผู้รวบรวมข้อมูล** ความไม่คุ้นเคยกันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ตอบไม่มีความเกรงใจ และปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล
- 4. ไม่มีแรงจูงใจในการตอบ** บางครั้งคำถามที่จะถามเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายไม่น่าสนใจ หรือผู้ตอบไม่มีความรู้เพียงพอในเรื่องที่ถามทำให้ไม่อยากตอบ

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

การเลือกเครื่องมือ ทในการรวบรวมข้อมูล

หลักในการพิจารณาเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมมีดังนี้

1. ผู้วิจัยจะต้องรู้จักลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยว่ามีอะไรบ้าง เครื่องมือแต่ละประเภทมีลักษณะอย่างไร มีหลักการและข้อจำกัดในการใช้เครื่องมืออย่างไร รวมทั้งเทคนิคในการใช้เครื่องมือแต่ละประเภท เพราะเครื่องมือแต่ละประเภทมีเทคนิคในการใช้ต่างกัน หากผู้วิจัยไม่มีเทคนิคในการใช้ก็อาจไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

การพิจารณาเลือกเครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2. พิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการรวบรวมนั้นคืออะไร

แบบทดสอบ เหมาะสำหรับการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิ
พิสัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระทางวิชาการ

การสังเกต เหมาะสำหรับวัดพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่สังเกตได้และสังเกต
เหตุการณ์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ

การสัมภาษณ์ เหมาะสำหรับงานที่ต้องการข้อมูลจากบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น
อ่านหนังสือไม่ออก หรือไม่ถนัดในการอ่าน

แบบสอบถาม เหมาะสำหรับสำรวจความคิดเห็น แนวคิด แนวปฏิบัติ
เช่นเดียวกับการสัมภาษณ์ แต่ใช้กับคนจำนวนมาก

มาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

การพิจารณาเลือกเครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3. พิจารณาว่าเครื่องมือที่จะใช้รวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยมีความสามารถที่จะสร้างขึ้นเองได้หรือไม่ หากไม่สามารถสร้างขึ้นเองได้จะสามารถหาจากที่ไหนได้หรือไม่ เช่น เครื่องมือวัดเชาวน์ปัญญา แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพครู เป็นต้น

1. การเตรียมการก่อนรวบรวมข้อมูล

1.1 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.2 เตรียมบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล

- คุณสมบัติของผู้ช่วยที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล
- กำหนดหลักเกณฑ์การทำงาน
- อบรมเทคนิควิธีการใช้เครื่องมือ
- ทดลองรวบรวมข้อมูล

2. การเตรียมการขณะรวบรวมข้อมูล

2.1 วางแผนการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นระหว่างการรวบรวมข้อมูล

2.2 มีการประชุมเป็นระยะ ๆ

2.3 มีระบบการตรวจสอบการทำงานของผู้ช่วยวิจัย

3. การเตรียมการหลังจากรวบรวมข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลเสร็จในแต่ละวันแล้ว ผู้วิจัยควรได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ หากมีปัญหาได้ข้อมูลไม่ครบตามที่ต้องการ จะได้รวบรวมข้อมูลเพิ่มขึ้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยควรเป็นผู้ดำเนินการเอง หากให้ผู้ช่วยวิจัยทำก็ ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ จากการรวบรวมข้อมูล

1. ปัญหาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจาก

1.1 การกำหนดกรอบประชากรไม่ชัดเจน

1.2 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ไม่เหมาะสมกับงานวิจัย

1.3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม

1.4 ปัญหาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างทดแทนที่เลือกไว้แล้ว

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ จากการรวบรวมข้อมูล

2. ปัญหาที่เกิดจากเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 2.1 ปัญหาจากความไม่สมบูรณ์ของเครื่องมือ
- 2.2 เครื่องมือมีคุณภาพไม่ดีพอ
- 2.3 เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามยาวเกินไป
- 2.4 ถ้ามรณรื่องที่ผู้ตอบไม่เต็มใจตอบ

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ จากการรวบรวมข้อมูล

3. ปัญหาจากผู้รวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 3.1 ผู้รวบรวมข้อมูลมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่ถามน้อย
- 3.2 ผู้ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลไม่มีความพร้อมในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ผู้รวบรวมข้อมูลขาดความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
- 3.4 ผู้รวบรวมข้อมูลขาดวินัยตนเอง

คำถามท้ายบท

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนกระบวนการวิจัยที่สำคัญอย่างไร
2. การรวบรวมข้อมูลกระทำด้วยวิธีการอะไรบ้าง
3. เกณฑ์อะไรบ้างที่ใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลที่นำมาทำวิจัย
4. แนวคิด ทฤษฎีนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลอย่างไร
5. สาเหตุที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลมาจากอะไรบ้าง
6. หลักในการพิจารณาเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีหลักเกณฑ์ใดบ้าง
7. เทคนิคในการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้ให้ข้อมูลมีเทคนิคใดบ้าง
8. หลักในการพิจารณาเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการเก็บข้อมูลมีหลักเกณฑ์ใดบ้าง
9. ปัญหาที่เกิดจากเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกิดจากปัญหาใดบ้าง
10. แหล่งที่มาของข้อมูลในการทำวิจัยมาจากแหล่งใดบ้าง

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

*Kritiya Rujiichok,
Asist.Prof.Dr.*